

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 190
/ Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj št. 61-KB-1-2-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina: letna
600, polletna 300, mesečna 50 dinarjev.

Sproščena iniciativa

Čedalje manj je tistih vne-
vernih Tomažev, ki bi
bili še vedno menili, da
je uvedba komunalnega sistema
le neka nova vrsta administra-
tivne preosnove uslužbenskega
aparata. Tiste, ki navkljub vsem
očitnim dokazom uspešnega u-
veljavljanja družbenega uprav-
ljanja na najširših področjih
našega življenja, katerih dejstva
še vedno niso prepričala, bo
vsakodnevno življenje v prihod-
nje prav gotovo morale prepri-
čati.

Pričujoči sestavek ima namen
opozoriti na razmeroma uspešno
delo novih občinskih ljudskih
odborov na Gorenjskem. Za primer
je vzel Občinski ljudski
odbor v Kranju.

Seveda ne gre pri tem za
kvalospeve, ki bi jih peli posa-
meznim občinskim ljudskim od-
borom, marveč gre le za ugotov-
itve, za primer, kako lahko
najširše zajeto družbeno uprav-
ljanje sprosti tisto iniciativo, ki
sicer bodisi sploh ne bi prišla
do izraza, ali pa le v manjši
meri. Prav tako ne gre tudi
prezirati napak in pomanjkljiv-
osti, ki se pri tem dogajajo.

V delu, poslovanju ter na za-
sedanjih Občinskega ljudskega
odboru v Kranju, je ta sprošče-
na iniciativa prišla morda bolj
do izraza kot kje drugje. Ze
samo dejstvo, da deluje pri
ljudskem odboru kar 16 svetov,
priča, da je v družbenem u-
pravljanju zajetih precej držav-
ljanov.

Potrnilo vseh teh navedb so
lahko dobili opazovalci, ki so
prisostvovali nedavni seji ljud-
skega odbora, na kateri so
obravnavali osnutek družbenega
plana in proračuna kranjske ob-
čine za letošnje leto. Razprava
je bila resnično živahna. Morda
je temu v precejšnji meri pri-
pomogel tudi sam dnevni red.
Vendar je ne glede na to viden
napredek v družbenem uprav-
ljanju pri ljudskem odboru.

V razpravi so sodelovali prav
vsi: odborniki, predsedniki
krajnih odborov, ki so bili
povabljeni na sejo, člani posa-
meznih svetov; slišati je bilo
različna mnenja.

Sicer se še vedno dostikrat
dogaja, da posamezni odborniki
in predstavniki krajnih odbo-
rov ne vidijo čez plot svojega
kraja ali občine. Prenekateri-
krat se tudi opaža v razpravah
velik prepad med potrebami in
zlasti željami ter dejanskimi
možnostmi za uresničitev teh
želja in potreb.

Toda to je v neki meri še
nujnost.

Nesmiselno bi bilo misliti, da
se da vedno in povsod doseči
načelna in strogo enosmerna
razprava o vseh vprašanjih. To
bi bilo tudi napak.

Sirše gledanje na posamezne
probleme v okviru naše celotne
skupnosti, bomo pri posameznih
članih ljudskih in krajnih
odborov ter pri članih svetov
dosegli postopoma in ne kar
čez noč. Slednje bi bilo tudi
nemogoče in nenaravno.

Prav zaradi tega je naše ši-
roko zasnovano družbeno uprav-
ljanje v komunalnem sistemu
velika in uspešna šola izobraže-
vanja državljanov in njihovega
gledanja na probleme skozi oča-
la socialističnih načel in odno-
sov.

I. AUSEC

Organizacija SZDL v Kamniku sloni na krepkih temeljih

Aktivnost osnovnih organizacij je narasla - se več mladih ljudi v novih obratih

V kamniški občini je 28 osnovnih organizacij SZDL. Občni
zbori so pokazali, da je aktivnost večine organizacij narasla,
vendar imamo tudi še take, ki ne kažejo nobene volje do de-
la, kot n. pr. v Pšajnovici in na Lazah.

Odbori osnovnih organizacij,
v katerih je čutili napredek, se
pogosto sestajajo in razprav-
ljajo o političnih in gospodar-
skih vprašanjih svojega področ-
ja. Tipičen primer aktivnosti
osnovnih organizacij vidimo n.
pr. v Stahovici, kjer so za praz-
nični žena povabili na proslavo
skoraj vse žene in jih pogostili
ter se z njimi pogovorili. V Spi-
talju je organizacija pravos-
časno preprečila naklepe reak-
cije, katere namen je bil raz-
biti zadrugo na njenem rednem
letnem občnem zboru. Organi-
zacija v Zg. Tuhinju je prav po
zaslugi odbora razvila živahno
kulturno prosvetno dejavnost.
Tudi organizacije v Mostah,
Vojkjem potoku, Smarci in
Kamniku kažejo viden napre-
dek.

Na občnih zborih je razprava
zajela zlasti vprašanje vzgoje
mladine. Poudarjena je bila po-
treba močnejšega vpliva SZDL
na šolo in vzgojo mladine sploh.
Mnogo se je razpravljalo tudi
o kulturno - prosvetnih vpraša-
njih, v izrazito kmečkih prede-
lih pa o novih gospodarskih
ukrepih.

Zelo pereče vprašanje, ki je
prišlo do izraza na občnih zbo-
rih, je bila težnja, kako okre-
piti na vasi vpliv delavcev in
jih pritegniti k delu v organi-
zacijah SZDL. V tej smeri so
napravili najvidnejši korak v
Podgorju, kjer doselej organizaci-
cije takorekoč sploh ni bilo.
Pred občnim zborom so sklica-
li aktiv najprej delavcev, se z
njimi pogovorili o delu in
rezultat je bil uspeh občni zbor,
v odbor pa so bili izvoljeni
skoraj sami delavci in to pred-
vsem mlajši ljudje.

Tudi organizacija Paloviče, ki

je bila dozdaj med najslabši-
mi, kaže znaten napredek, med-
tem ko je bilo treba v Komen-
di in Srednji vasi zaradi pre-
majhne udeležbe ponovno skli-
cati občne zборе.

Sestav nove izvoljenih odbo-
rov je precej boljši od prejš-
njih, kar je predvsem zasluga
tesnejšega sodelovanja in vklju-
čevanja članov in organizacij
ZK v aktivnejše politično živ-
ljenje. V odbore je pritegnjenih
več mladih ljudi in več žena
kot doslej. Skupno je bilo v 28
osnovnih organizacij izvolje-
nih 220 odbornikov SZDL, od
teh 32 žene in 57 članov ZK.
Po socialnem sestavu pa še 75
delavcev, 56 kmetov, 7 obrtni-
kov, 62 nameščencev in 20 osta-
lih, predvsem upokojujencev in
gospodinj. Večina starih odbor-
nikov je bila ponovno izvolje-
nih, kar nam dokazuje, da uži-
vajo med članstvom zaupanje
in je bilo njihovo delo v veči-
ni primerov uspešno.

Od skupnega števila 18.790
prebivalcev kamniške občine je
12.352 volivcev, od teh pa je
članov SZDL 7896, med njimi
3769 moških in 4127 žensk. To
število pa je odločno prema-
jno in bo treba zastaviti vse si-
le, da se pritegne v organizaci-
cijo predvsem mladino, ki je
šepolnija 18. leto starosti in si
je s tem pridobila vse držav-
ljanske pravice. V tem pogledu
sodi med najboljše organizacija
Križ, kjer so razen 3 volivcev
vsi člani SZDL.

Plačevanje članarine ni bilo
tako redno kot bi bilo želeli.
V bodoče bo tudi treba urediti
finančno poslovanje s hranilni-
mi knjižnicami, da ne bi denar-
na sredstva osnovnih organiza-

cij ležala pri odborih neizkori-
ščena.

Vsi potrebni pogoji so dani
za ustanovitev organizacije zve-
ze ženskih društev in v krat-
kem bo sklican ustanovni občni
zbor.

ZIKA

Mladinska delegacija Gorenjske pri tovarišu Titu

V vseh predelih okraja Kranj
mladina proslavlja rojstni dan
tovariša Tita. Razen številnih
pridrejtov, ki so izraz velike
ljubezni mladine in pionirjev
do svojega učitelja in voditel-
ja, je bilo predlagano, da dele-
gacija mladine obišče pred-
sednika Tita in mu izroči pri-
srečne pozdrave gorenjske ml-
adine. Kabinat predsednika re-
publike je predlog sprejel in
sporočil, da bo tovariš Tito
sprejel delegacijo 23. maja. V
delegaciji so: sekretar OK LMS
Marjan Rožič, Lojze Kalenšek,
Nada Arh, Dušan Djukanović,
Hasim Hadžomerović, Janke
Rozman in Jože Varl.

S seje Sveta za gospodarstvo ObLO Tržič

Predlog družbenega plana v razpravi

V sredo je Svet za gospodarstvo ObLO Tržič obravnaval
zadnje predloge družbenega plana občine Tržič za leto 1956.
Verjetno bo občinski ljudski odbor sprejel tržiški družbeni
plan že prihodnji teden.

Ob sestavi družbenega plana
so nastajala mnoga vprašanja,
katere bo moral rešiti občins-
ki odbor sporazumno z okra-
jem in pa s pristojnimi zborni-
cami. Tako na primer je skle-

nil OLO, ob sporazumu z go-
stinsko zbornico, da plačajo go-
stinski obrati 3% od prometa v
lastni investicijski sklad. Ni
dvoma, da gostinci potrebujejo
sredstva za svoje drobne inv-
estacije, predvsem za nabavo po-
sode, toda po drugi strani bodo
skoraj vsi gostinski obrati v
Tržiču prišli v izgubo, če ostane
pri 3% za investicijski sklad.
O tem kažejo izkušnje prete-

klega leta, ko je v Tržiču ve-
ljal 1% sklad in so podjetja ob
tako skromnem skladu komaj
zabljudevala poslovno leto brez
izgube. Znano je, da so mnogi
gostinski obrati v drugih obč-
nah pasivni. Izgubo bi lahko
preprečil tržiški občinski odbor
pri gostinstvu s tem, da zniža
pavšalno obdavčitev, ki je bila
že doslej nizka. Za občino torej
nastane problem: ali naj se od-
reče dohodku od pavšalne ob-
davčbe gostinstva, ali pa naj
krjje izgubo gostinstva, če
ostane pri 3% investicijskem
skladu. Zadeva je rešljiva na
bolj praktičen način. Izkušnja
iz lanskega leta kaže: občina
vložil polovico pavšala gostin-
cev v občinski investicijski
sklad, iz katerega potem daje
gostincem potrebne kredite. Na
ta način se v občinskem skladu
zberajo večje vsote in se letos
pomaga enemu ali dveh pod-
jetjem z večjimi vsotami, po-
dobno pa v naslednjih letih.
Če pa bo vsak gostinski obrat
zase obdržal majhen investicijski
sklad, ne bo nikdar možno
v Tržiču sodobno urediti go-
stinskih obratov. Lani je ob-
činski kreditni sklad dal go-
stinstvu dokaj velike vsote kre-
ditov iz občinskega investicijskega
sklada. Če ostane pri no-
vem predlogu, potem gostinci
ne bodo mogli več računati na
kredite iz občinskega sklada, ker
bo občina imela skrb, kriti iz-
gubo, ki bo po vsej verjetnosti
nastala. Ze doslej je več go-
stinskih podjetij na občino
vložilo prošnje za milijonska
posojila iz kreditnega sklada.

Brazilijanska parlamentarna delegacija v „Iskri“

Kranj, 23. maja.
Danes dopoldan je obiskala
tovarno »Iskra« v Kranju bra-
zilijanska parlamentarna dele-
gacija, ki si je z zanimanjem
ogledala eno naših največjih
podjetij. Gostje so se predvsem
zanimali za proizvodne tovarne.
Znano je, da ima »Iskra« že
dalj časa trgovinske zveze z
Brazilijo in da ima tovarna tam
tudi svojega zastopnika.

Čestitke Tržičanov tovarišu Titu

Rojstni dan maršala Tita so
Tržičani letos proslavili dostoj-
neje kot katerikoli prejšnje le-
to. Posebno prisrčna je bila pro-
slava pretekli petek, ko je pio-
nerska štafeta prinesla štafeto
palice v Tržič, kjer jo je pri-
čakala na Trgu Svobode mno-
žica ljudi, dijaki gimnazije,
ljudskošolska mladina, pred-
stavniki oblasti in množičnih
organizacij ter godba na pihala.
Pionirski pevski zbor je pod
vodstvom slepe profesorice glas-
be tov. Milice Zapel več domo-
ljubnih pesmi. Ob zvokih god-

be je štafeta pionirjev nesla po-
zdravne čestitke naprej proti
Kranju.

Seveda so razen te proslave
bile v Tržiču še druge pridrejt-
ve. V soboto dopoldne je privo-
zila na Trg Svobode motocikli-
stična štafeta Avto-moto dru-
štva v Tržič. Pozdravil jo je v
imenu SZDL Jože Roblek in pa
predsednik Avto-moto društva
Jože Junjevčič. Kratko za tem
pa je pritekla z Ljubelja šta-
feta TVD »Partizan« Tržič. Tudi
tokrat se je na Trgu Svobode
zbrala velika množica ljudstva.

J. V.

Tovariš Tito -
iskreno čestitamo!

Družbeni proizvod se bo povečal za 10 odstotkov

Kako pospešiti graditev stanovanj

Predlog družbenega plana kamniške občine v razpravi

Pred dnevi je bila v Kamniku 11. seja občinskega ljudskega odbora, na kateri je bilo osrednje vprašanje razprava o smernicah za sestavo predloga družbenega plana in proračuna občine Kamnik za leto 1956.

O tem je obširno govoril predsednik Janko Alfred, ki je temeljito obrazložil vse okoliščine, ki so vplivale na sestavo predloga in o katerih je bilo govora tudi na tej seji. Predvideno je, da bo porastel družbeni proizvod napram letu 1955 za 10%. Skupni obseg investicij na območju občine bo znašal predvidoma le 190 milijonov din za gospodarske investicije v tovarni »Titan« in 12 milijonov din za negospodarske investicije — za dovršitev nove stavbe v Domu invalidne mladine.

V predlogu družbenega plana je predvideno, da se predpiše občinska doklada iz kmetijstva v višini 10,5% od davčne osnove, od ostalih poklicev pa v povprečni višini 14% od predpisane davka.

Skupni dohodki v višini 190 milijonov din, ki jih v pretežni večini prispeva socialistični sektor, bodo uporabljeni po naslednjem predlogu: za kritje proračuna 80,641.000, sklad za zidanje stanovanjskih hiš 60 mili-

jonov, investicijski sklad občine 25.282.000, gozdni sklad 20 milijonov, občinski cestni sklad 1.370.000 in sklad za preganjanje alkoholičnega 3.713.000 din.

Iz proračunskih sredstev je po predlogu največ sredstev določenih za vzdrževanje državne uprave 17.000.000 din, za vzdrževanje osnovnih šol 18.400.000 dinarjev, za socialno skrbstvo in zdravstveno zaščito 19.400.000, subvencije zdravstvenim ustanovam 8.600.000 din, za vzdrževanje cest, javno razsvetljavo, pokopalnice in drugo 7.100.000 dinarjev. Ostali znesek pa odpada za vzdrževanje ostalih šolskih zavodov, podpore družštvom in organizacijam in proračunsko rezervno.

O vsem tem pa razpravljajo te dni na zborih volivcev v vsej občini, ljudski odbor pa ga bo sprejemal na seji 31. maja. V nadaljevanju se je bilo sprejeto prečiščeno besedilo statuta občine Kamnik, ki upošteva vse nove nastale spremembe v organih oblasti. V tej zvezi je bil imenovan tudi nov Svet za

družbeni plan in finance. Za predsednika tega sveta je bil imenovan Franc Zore, do sedaj predsednik sveta za splošno upravo in proračun, na njegovo mesto pa je bil imenovan za predsednika sveta Dušan Orel.

Podano je bilo še izjerno poročilo o problemih dela in delovnih odnosov na območju občine Kamnik, ki ga je podal predsednik sveta Anton Kovič.

V ostalem je bilo sprejeto priporočilo TVD »Partizan« Kamnik za nadaljevanje gradnje telovadnega doma poleg gimnazije. Prav tako je bilo govora o gradnji kulturnega doma na Duplici, katerega investitor je tovarna pohištva »Stole«. Podjetju je sedaj tik pred pokritjem strehe zmanjkalo denarnih sredstev. Ker se med kolektivom raznašajo neresnične stvari, je bilo sklenjeno, da je potrebno kolektivno sporočiti, da je bil občinski ljudski odbor vseskozi odločno proti gradnji takega kulturnega doma, da je bilo z njegove strani danih več koristnih pobud ter naj kolektiv sam poišče krivice. Razen tega pa se kolektivno predlaga, da iz sredstev sklada za samostojno razpolaganje izloči del sredstev, ki bi se uporabila za zavarovalna dela na gradbenem objektu.

Jeseniška mladina manifestira

S prihodom Titove štafete na Jesenice je bil v soboto odprt v jeseniški mladinski festival v počastitev rojstnega dne maršala Tita. Nanj se je jeseniška mladina lepo pripravila. Vse dosedanje prireditve so bile kvalitetne in dobro obiskane. Mladina Jesenic in jeseniške občine se srečuje v raznih športnih disciplinah in kaže zadovoljive uspehe. Razen športnih in telovadnih prireditev pa so pomembne tudi kulturne prireditve prirejene v okviru festivala. »Svoboda« Jesenice je počastila mladinski festival z Gobčevim kantato »Osvobodilne« ki jo je zapela ob spremljavi orkestra jeseniške glasbene šole na slavnostni akademiji. Festival pa je počastilo tudi Mestno gledališče, ki bo uprizorilo premiero »Vroča kri«. Pa tudi prireditev pod naslovom večer narodnih plesov in pesmi jugoslovanskih narodov, bo lepa kulturna prireditev in predvsem lep odraz delovanja mladine na kulturnem področju. Za zaključek festivala bo v nedeljo mladinska parada s telovadnim nastopom in razglasitvijo rezultatov ter podelitvijo nagrad.

Roditeljski sestaneek na kamniški gimnaziji

V nedeljo je bil zadnji roditeljski sestaneek na kamniški gimnaziji v letošnjem šolskem letu. Navzočih je bilo 500 ro-

Jeseniški železarji bodo razstavljali

Na gospodarskem razstavišču v počastitev 10-letnice ljudske tehnike, ki bo junija meseca v Ljubljani, bodo razstavljali tudi jeseniški železarji novatorji in racionalizatorji. Teh v Železarni Jesenice ni malo, saj so po osvoboditvi predložili v oceno in izvedbo nad 1200 izboljševalnih predlogov. Ti prinašajo kolektivno vsako leto večmilijonske prihranke, ki se dostikrat izražajo tudi v deviznih prihrankih. Na gospodarskem razstavišču bodo pokazali jeseniški železarji porast metalurške proizvodnje po osvoboditvi ter številne nove proizvode. S svojimi izdelki in razstavljenimi proizvodi na gospodarskem razstavišču bodo pokazali preprosti nekvificirani in visokokvalificirani člani kolektiva Železarne Jesenice, da nenehno skrbijo za izboljšanje proizvodnje pa tudi za izboljšanje proizvodnih procesov v jeseniški železarni.

P. U.

„Kamniški zbornik“ v drugem letu

Uredniški odbor Kamniškega zbornika je zaključil redakcijo drugega letnika, ki bo vsebinsko še bolj mnogovrsten in kvaliteten od prvega. Tudi v letošnjem letniku je uvodni del posvečen narodno - osvobodilni borbi z uvod. referatom Toma Brejca, z zapiski o kamniških partizanih in nekaterih borbah. V kulturno - zgodovinskem delu zbornika bodo objavljene zelo zanimive razprave o prebivalstvu Kamnika v srednjem veku, o renesančni in gotski noši na kamniškem področju, o Sadržarjevemu muzeju, o lokalnem tisku ter o življenju pesnika Antona Medveda. Gospodarski del Zbornika prinaša zanimivo razpravo o Kamniški Bistrici in posebnostih živalstva na tem področju, o problemih združnega gospodarjenja, razprave o sadjarstvu v občini, o gospodarstvu občine v letu 1955, o tekstilni in usnjarski industriji ter o naših prizadevanjih za sodobno opremo stanovanj.

Razen tega pa bodo objavljene še nekatere druge zanimive razprave o življenju mladine, o zdravstvenih problemih in socialnem zavarovanju. Zbornik bo tudi letos lepo opremljen in bogato ilustriran. Uredniški odbor se ob enem je pripravila na tretje delovno sezono. Ker so kulturni in gospodarski predstavniki domačinske in menšijske občine izrazili željo, da bi v Zborniku obravnavali problematiko celotnega področja med Kamnikom in Ljubljano, bo dobil v 3. letniku znatno širši okvir in še pomembnejšo vlogo za proučevanje tega področja. Tako bodo v prihodnjih letnikih zbornika objavili svoje prispevke znanstveni delavci, ki sistematično proučujejo gospodarske in kulturne razmere ter zgodovino bivšega kamniškega okraja.

Zbornik bo izšel proti koncu junija. Z.

Ob dnevu gasilcev

Čuvajmo ljudsko premoženje!

Vsako leto, zadnje nedelje v maju, praznujemo Dan gasilstva. Tako se tudi letos gasilske organizacije na Gorenjskem pripravljajo na proslavo svojega praznika. Organizacije bodo velike proslave občinskih gasilskih zvez na Jesenicah, v Križah, Podhomu in Zalogu. Razen tega pa prav vsa gasilska društva na terenu in v industriji pripravljajo večje ali manjše proslave.

Pomen Dneva gasilstva pa ni le v tem, da praznujemo gasilci v svojem lastnem krogu svoj praznik. Nasprotno: ta dan je organiziran za namenom, da se široka javnost spozna z delom te organizacije. V tem pogledu smo v preteklih letih ugotavljali premajhno zainteresiranost ostalih družbenih organizacij. Naša želja je, da se ta dan skupaj pomenijo gasilci z vsem prebivalstvom o svojih težavah in sodelovanju.

Letošnji praznik gasilstva praznujemo na Gorenjskem v znamenju nadaljnje razširitve organizacije, v znamenju notranje utrjevanja gasilskih društev in občinskih gasilskih zvez, skratka v znamenju številnih novih nalog. Geslo za letošnje praznovanje je: »Čuvajmo ljudsko premoženje!« Naši gasilci naj ob letošnjem praznovanju skupaj z ostalimi državljani ugotavljajo, kaj vse je potrebno napraviti za čuvanje in ohranjanje ljudskega premoženja. Odnos do skupne lastnine marsikomu na žalost še ni jasen. Tudi primeri okoriščanja z

družbeno lastnino s strani posameznikov še niso odpravljene. Boj vsem takim pojavom, naj bo glavna vsebina vseh proslav.

Posebno pa je treba ob tej priliki opozoriti na preventivno službo. Letos smo na Gorenjskem zabeležili že nad 40 različnih požarov in večini od teh je bila vzrok malomarnost. Ta malomarnost se odraža v nepravilnih gradnjah posopij, pa vse do igranja otrok z ognjem. Letos smo tudi ponovno ugotovili, da še nismo dovolj sposobni za preprečevanje gozdnih požarov, kjer je škoda ogromna.

Letos imamo prvič tudi novi temeljni zakon o ukrepih za zaščito pred požari in drugimi elementarnimi nevarnostmi, ki v državnem merilu uveljavlja organizacijo prostovoljnih gasilcev in v osnovi ureja odnose oblastnih in gospodarskih forumov do gasilske organizacije. Pričakujemo tudi novi zakon za LRS, ki bo konkretiziral odločbe temeljnega zakona na naše slovenske razmere, kjer je gasilska organizacija najbolj razvita. Proučevanje tega zakona v prihodnjih letih, pregled naporov za njegovo doledno izvajanje naj prav tako postane vsebina vsakoletnih praznovanj Dneva gasilstva.

Gorenjski gasilci bodo ta svoj praznik izkoristili tudi za povečanje priprave za udeležbo na II. Festivalu slovenskih gasilcev, ki bo avgusta v Mariboru. METOD ROTAR

STEREOTIPEN NAČIN GRADNJE STANOVANJ. ZGRADBE ONEMOGOČA UPORABA MEHANIZACIJE — MONTAŽNE IN POLMONTAŽNE GRADNJE BO TREBA UPOŠTEVATI V VEČJI MERI

Dne 26. t. m. bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprta edinstvena razstava »Stanovanje za naše razmere«, istočasno pa se bo začelo prvo posvetovanje o stanovanjski izgradnji in stanovanju, na katerem bodo znani strokovnjaki, arhitekti, urbanisti, gradbeniki in gospodarstveniki iz vse države med drugim začeli tudi razpravo o nujnosti standardizacije stanovanjskih gradbenih elementov in elementov stanovanjske opreme. Prav tako bodo delegati načeli več drugih perečih problemov, ki so se pojavili v zvezi z rastočo industrijsko in kmetijsko gradnjo. Več kot gotovo je, da bodo na posvetovanju o stanovanjski izgradnji razpravljali tudi o potrebi po sodelovanju industrije v stanovanjski izgradnji in opremi stanovanj. Stihija v projektiranju zgradb in načinu stanovanjske gradnje je namreč dosegla že tako mero, da postaja ovira za naš gospodarski razvoj sploh, a posebej za normalen razvoj mest in prihaja navzkriž z najosnovnejšimi urbanističnimi in komunalnimi zahtevami v naših mestih. Tako n. pr. stereotipni način gradnje, ki je pri nas veščel v navadi, ovira oziroma sploh onemogoča široko uporabo mehanizacije na gradbiščih, kar draži gradbene stroške in zahteva večje število nekvificirane delovne sile. V naši državi: prevladujejo mala gradbišča stanovanjskih zgradb, zaradi česar ni jamstva, da bi bila mehanizacija na njih polno zaposlena. Hkrati pa je velika ovira za uporabo mehanizacije na naših gradbiščih tudi dejstvo, da bi morali težje gradbene stroje čisto premeščati.

Vsi našti vzroki so bržkone povzročili, da je povpraševanje po gradbenih strojih v stanovanjskem gradbeništvu zelo omejeno. Spričo tega so naravne posledice, da je morala naša industrija opustiti proizvodnjo gradbeniške opreme za stanovanjsko izgradnjo.

PROIZVODNJA MONTAŽNIH DELOV IN ELEMENTOV

Sodobno gradbeništvu uporablja industrijsko izdelane glavne elemente in konstrukcije, v nekaterih državah pa industrijsko izdelajo cele stavbe. Prednosti industrijskega načina gradnje so očitne: takšne gradnje omogočajo gospodarno uporabo gradiva, znižujejo stroške za delo, ker občutno zmanjšujejo število nekvificirane delovne sile in pospešujejo hitrost gradnje. V nekaterih tujih državah se montažna izgradnja stanovanj oslanja na industrijsko proizvodnjo elementov iz cimenta (v Belgiji in Franciji), v

skandinavskih deželah uporabljajo pretežno lesene montažne dele, v Angliji in drugod pa dajejo prednost montažnim delom iz aluminija.

Seveda je osnova in pogoj za montažno gradbeništvu standardizirana proizvodnja montažnih delov. Montažne gradnje, ki s svojo hitrostjo učinkovito odpravljajo stanovanjsko stisko, dobivajo sestavne dele iz tovarn in je večina dela opravljena ne na gradbišču, temveč v tovarni. Industrijska proizvodnja montažnih delov odpravlja nadalje sezonski značaj stanovanjskega gradbeništvu. Na gradbiščih s pomočjo težkih strojev opravijo le montažo že izdelanih elementov. Značilno za takšen način gradnje je hitrost in pa dejstvo, da na stavbi niso potrebna zaključna obrtniška dela, ki ponavadi zavlečejo dokončanje zgradbe. Tudi stanovanjsko opremo namreč pri montažnem načinu gradnje izdelata tovarna.

Pri nas ni razvita niti polmontažna, niti montažna gradnja stanovanj. Gradbeno podjetje »Trudbenik« v Beogradu je sicer pred leti poskusilo izdelovati montažne hiše, vendar brez uspeha, ker potrošniki niso kazali kdove kakšnega zanimanja zaradi visokih cen in neustrezne kakovosti montažnih hiš. Preden bi se torej odločili za manjše montažne zgradbe, oziroma za montažno gradnjo, bi morali predhodno urediti predvsem finančno plat problema.

Od montažnih elementov (prefabrikatov) izdeluje naša industrija le lažje, enostavnejše dele, veščel iz cimenta. Najbolj razvita je industrija mednadstropnih konstrukcij (železobetonskih nosilcev), dalje industrija okenskih okvirov, betonskih ograd in raznih plošč za oblaganje zidov in podov. Vendar kvaliteta teh izdelkov še ne zadovoljuje.

V večjih mestih so se uveljavile zlasti polmontažne gradnje, ki temeljijo na montažnih elementih in železobetonski skeletni konstrukciji. Na splošno pa takšne gradnje za naše razmere niso priporočljive, ker bi povzročile povpraševanje po zamotanah in težkih montažnih elementih najrazličnejših vrst, ki mu naša industrija ne bi mogla zadostiti.

S sedanega načina gradnje bi bilo treba postopno preiti na polmontažni in montažni sistem v gradbeništvu. Kajti le tako bomo v stanovanjsko izgradnjo vpregli industrijo in ji omogočili, da bo svojo dejavnost razširila tudi v tej smeri, hkrati pa pomagala v gradbeništvu odpraviti nekvificirano delo. Toda pobuda bo vsekakor morala priti od gradbeništvu samega.

N. Z.

Seja šolske komisije pri OK LMS

Tudi mladina - o reformi šolstva

Pred dnevi je bila seja šolske komisije pri Okrajnem komiteju LMS, na kateri je uvodoma govoril o osnovnih načelih reforme in stanju šolstva na Gorenjskem načelnik Tajništva za kulturo in prosveto OLO Kranj Janez Grum. V razpravi je bilo predvsem govora o tem, kaj organizacija LM lahko napravi, da bomo prišli lahko čimprej do konkretnemu izvajanju nekaterih načel, predvidenih v šolski reformi.

V tekočem šolskem letu je bilo s strani organizacije LMS precej storjenega med šolsko mladino, zlasti pri politično vzgojnem delu in utrjevanju družbenega upravljanja na šolah. Organiziran je bil seminar za vodstva LM na šolah, poseben seminar pa tudi za one dijakke, ki so člani šolskih odborov. Na teh seminarjih so udeleženci dobili koristne napotke za svoje delo, kar jim bo zlasti pomagalo pri delu v prihodnosti. Na večini šol pa je pomankljivo to, da predavatelji ničesar ne store, da bi svoje učence seznanili z današnjimi družbenimi problemi. Reforma osnovne šole to zelo jasno postavlja in komisija je mnenja, da gremo prav tu lahko v krat-

kem času naprej. V vajeniških in srednjih šolah je bilo v tem pogledu precej narejenega. V nekaterih vajeniških šolah imajo organizirane razgovore o delavskem samoupravljanju, ponekod pa so prešli že na seje delavskih svetov. Predavatelji Srednje tehnične teletilne šole so vključeni v izvenšolsko dejavnost na najrazličnejših področjih. Z dijaki razpravljajo tudi o političnih vprašanjih. Tudi na gimnaziji v Kranju nekateri predavatelji vidijo, da je nujno seznaniti mladino z družbenimi vprašanji. Delo organizacije LM je v tem pogledu precej storilo, saj imamo na šolah marksistične krožke, razna predavanja in slatno, toda le redki so primeri, da predavatelji v celoti to delo podpirajo. Šolska skupnost dijakov se kot oblika in sistemu upravljanja na šoli slabo uveljavlja, ker vodstva šol podcenjujejo njeno vlogo, z izgovorom, da so učenci neresni, češ da ne znajo zrelo gledati na dogajanja v šoli ipd.

V osnovi je treba srednješolce in vajence seznaniti z reformno osnovno šole, da bodo lažje razumeli reformo svoje šole. Tudi v delu z mladimi učitelji je bil storjen korak naprej. Posvetovanja in razgovori z njimi so pokazali, da se z njimi da uspešno delati in so pokazali tudi to, da razumejo današnje razmere, v katerih živijo in da žele v razvoju čim bolj aktivno sodelovati. Pri tem pa jim nihče ne pomaga, da bi stvari globlje spoznali. Zato je predvideno, da bi pred pričetkom novega šolskega leta organizirali seminar za mlade prosvetne delavce z namenom, da spoznajo osnovna ideološka in politična vprašanja, v bodoče bo organizacija LM skrbela - da se bo več mladih fantov vključilo v učiteljski poklic. To nalogo bodo lahko uspešno opravile nove organizacije LM, ki se ustanovljajo na nižjih gimnazijah!

V teh dneh bo tudi posvetovanje s predsedniki LM na šolah, kjer bo še podrobno govorila o tem, kako dijake čim bolj seznaniti z reformo. Komisija je mnenja, da so stalni sprejemljivi in se je treba zadržati, da se prično čimprej izvajati. 8-letna enotna osnovna šola je prav gotovo osnova za nadaljnji uspešni razvoj našega šolstva. M. R.

Nekaj pripomb o delu KZ Ljubno

Pred nedavnim je bil redni letni občni zbor Kmetijske zadruge Ljubno na Gorenjskem, katerega se je udeležilo okrog 30 zadrušnikov in zastopnik OZZ - Kranj. Kljub majhni udeležbi in slabo pripravljenim poročilom, je poznejša razprava pokazala, da je v tem kraju mnogo problemov, katere bi morala Kmetijska zadruga reševati. Iz poročil, ki sta jih podala upravni in nadzorni odbor, je bilo razvidno, da se je za druga v preteklem letu dokaj dobro bavila s trgovino in odkupom lesa, manj pa z načrtovanim pospeševanjem kmetijstva. Pospeševalni odseki se niso dovolj uveljavili, zato pa večini niso dosegli svojega cilja in naloge, zaradi katerih so bili ustanovljeni. Zadruga v preteklem letu ni imela svojega gospodarskega programa. Sklada za pospeševanje kmetijstva ji je precej ostalo, ker ni imela načrtne razdelitve, ampak je celotno pospeševanje kmetijstva naslonila na sadjarski in živinorejski odsek. Organizirala je škropljenje sadnega drevja in krompirja, vpeljala molžno kontrolo itd.

Tako pospeševanje kmetijstva ni pokazalo posebnih uspehov. Upravni in nadzorni odbor sta na svojih sejah mnogo več razpravljala o medsebojnih odnosih in raznih manj pomembnih osebni zadevah, kakor pa o celotni problematiki zadruge in pospeševanja kmetijstva. Gospodarski problemi in možnosti nadaljnega razvoja zadruge, kakor tudi krepitve zadružnih sredstev, so bili za odbor le postranska zadeva. To še posebej potrjuje stanje strojnega odseka. Stalnega strojnika mnogo, strojne usluge pa so za računavali po tako nizki ceni, da z njo niti niso uspeli plačati amortizacije. Značilne so tudi velike razlike v ceni strojnih uslug za člane in nečlane KZ. Članem je KZ nudila strojne usluge skoro brezplačno, nečlanom pa je iste usluge nudila po dvakrat, oziroma celo po petkrat višji ceni. Kmetijske priredelke prodajajo zadrugi in mimo nje, člani in nečlan. Član KZ, ki prodaja svoje pridelke mimo nje, nima torej nobenih posebnih pravic. Če član KZ na primer škropi, sadje ali krompir 12 in pol ur, dobi pri tej ceni vrnjen delež, pri drugih uslugah pa še več. Takšna politika je prav gotovo napačna. Razlike do neke meje so pravilne, samo ne tako velike. Pri sestavi predračuna za strojni odsek so bili člani upravnega odbora proti temu, da bi se zaračunavale strojne usluge po dejanski ceni. Tako naspotovanje zadrugi ne koristi, ampak samo škoduje. To je tipično izkoriščanje zadruge in njenih sredstev. Tega upravni in nadzorni odbor ni videl oziroma je tako stanje celo zagovarjal, medtem ko je iskal druge vzroke in napake izven zadruge. Dejansko pa so slabo vplivali le medsebojni odnosi. Nezdružni odnosi med upravnim in nadzornim odborom ter knjigovodkinjo KZ so se pokazali celo na občnem zboru, kjer so drug drugemu očitali razne stare grehe itd. Upravni odbor je bil pri svojem delu premalo odločen, prenogo je nasledil raznim govoricam, od svoje uslužbenke pa ni odločno zahteval posemeznih tolmachenj in drugih obvestil, ki jih je uslužbenka dolžna dati upravnemu odboru. To stanje se bo v prihodnje popravilo.

J. Bogataj

GORENJSKI ZADRUŽNIK

Stroge kazni rejcev zakotnih plemenjakov

V januarju, februarju in marcu je bil na območjih Kmetijskih zadrug občin Ziri, Gorenja vas, Skofja Loka in dela Kranja, naknadni pregled vseh plemenjakov, starih nad 12 mesecev. Pri pregledu je bilo ugotovljeno, da je še precej zakotnih plemenjakov zelo slabe kakovosti in najrazličnejših križancev, ki napredujo živinoreje samo škodujejo. Da bi preprečili gospodarsko škodo, ki jo zakotni bikovi povzročajo celotni živinoreji, je živinorejski odbor predlagal oblastvenim organom najrazličnejše ukrepe, ki so za preprečitev takega stanja potrebni. Vzporedno s pregledom in izvajanjem teh ukrepov pa so se med posameznimi rejci zakotnih bikov pokazale tendence in govorice, ki niso imele nobene zveze s to akcijo. Ti primeri so delo komisije nekoliko otežkočali, vendar je akcija uspešno potekala, zlasti tam, kjer so živinorejski odseki KZ in občine tudi pomagale, kjer pa tega ni bilo v zadostni meri kot n. pr. Ziri, Poljane, Skofja Loka in Trata, tam pa je delo potekalo počasneje.

Komisija je pregledala 100 hlevov in dobila 137 zakotnih bikov. Od teh so bili 104 takoj izvrženi, 33 pa jih je ostalo do spomladanskega licenciranja v mesecu aprilu. Marsikateri posestniki je godrnjal, češ kakaj ste ravno mojega bika izločili? Pripombe kmetov so dovolj zgovorno potrjevale, da so poedinke zadruge in občinski ljudski odbori o tem kmetovalce premalo poučili. Pri pregledu sta bili odkriti dve stvari. Precej posestnikov redi plemenjake, katere pozneje uporabljajo kot uprežno živino, istočasno pa jih pripuščajo na svoje in druge krave. Njih ne zanima, kakšnega porekla je žival, ali je pasemsko čista, ali ustrezajo njene telesne oblike tipu in če ustrezajo vse druge lastnosti, ki jih njegovim potomci podedujejo. Ozirajo se samo na to, da je bik lep rejen in da so krave od njega boljše. To se je pokazalo zlasti pri nekaterih rejcih

v nižinskih predelih. Bili so primeri, ko je rejcem ocenjevalna komisija izločila plemenjaka kot nezaželenega, ta pa ga je še nadalje pripuščal. Taki primeri so obsojanja vredni, zato je živinorejski odbor predlagal sodniku za prekrške, da se ti rejci kaznujejo. Prve kazni so bile nizke, v prihodnje pa bodo najstrožje. Selekcija živine, mlečna kontrola in rodovnik je brez pomena, če bi zakotne bikke še nadalje obdržali.

Pri vsem tem pa nastopi vprašanje, kako naj poedine oddaljene vasi, ki res nimajo dobrih plemenjakov in so vse do sedaj uporabljale le zakotne bikke, osemenjujejo svoje krave. V teh krajih ni organizirano umetno osemenjevanje, za dogon v dolino je predaleč, kam sedaj s kravami? Za take kraje bodo morale Kmetijske zadruge kupiti bikke iz svojega sklada za pospeševanje kmetijstva. Na ta način bodo vsaj trenutno rešili problem, za prihodnost pa naj si prizadevajo, da bodo plemenjake zredili doma. Kmetijske zadruge prav gotovo ne bodo mogle vedno plemenjakov tako drago plačevati, kakor so sedaj na plemenskih sejmih. Utrdijo naj svojo mlečno kontrolo in rodovnik, lahko pa tudi že sedaj kupijo dobre rodovniške bikke in jih potem za svoje potrebe doma zredijo. Tu ni nobenih težav, potrebna je samo povezava z živinorejskim odborom OZZ-Kranj.

Vsi živinorejci se bodo morali spriznati z dejstvom, da tako ne gre več naprej, ker s tem samo sebi škodujejo. Prva leta po vojni se je še marsikaj spregledalo, ker je bilo pomanjkanje živine, zlasti pa dobrih plemenjakov, danes pa se je to stanje že toliko spremenilo, da lahko tudi tu načrtno gospodarimo. Vsi zakotni plemenjaki se morajo prodati, ali kastrirati (skopiti). Organiziran bo poseben pregled in vsi rejci, pri katerih se bodo dobili zakotni bikki, bodo predlagani sodniku za prekrške v kaznovanje. Da bi se

lahko ta akcija dosledno izvajala, je izšel že lansko leto poseben odlok Zveznega izvršnega sveta (Uradni list FLRJ štev. 35/55), ki med drugim pravi: Vsi bikki, ki so stari nad 12 mesecev morajo biti za plemenjake komisijso odbrani in potrjeni (licencirani), isto velja za žrebce nad 2 leti ter merjasec in ovne nad 6 mesecev. Če rejci tega ne storijo, se kaznujejo. Če ne pripelje plemenjaka v določenem roku na komisijso pregled (licenciranje) do 5000 din, če ga ne da v določenem roku kastrirati (skopiti), ko je izvržen, do 10.000 din. Če pa ga še nadalje spušta, pa znatno več.

Da ne bi bilo nepotrebnih potov k sodniku za prekrške, zamujanja časa ter kaznovanja, kakor tudi, da bi živinorejo čim hitreje izboljšali, naj vsi živinorejci vse zakotne bikke odstranijo, ali pa kastrirajo.

J. BOGATAJ

S spomladanskim škropljenjem sadnega drevja preprečujemo škrlup ter gnilobo (moniliozo) plodov

Nekaj misli pred košnjo

O problemu pridobivanja dobre krme se v naših strokovnih časopisih dovolj piše. Saj je tudi potrebno. Naši slovenski kraji imajo veliko travnikov, senožeti in pušnikov (skoraj 70% od kmetijskih površin) in so leli gnovna naši živinorejci. Pridobivanje kvalitetne krme na travnikih in senožetih je torej osnovno vprašanje obstoja in napredka živalske proizvodnje.

Podnebne in talne razmere so za travništvo v Sloveniji ugodne posebno v alpskem in predalpskem predelu.

Klimatske prilike torej dopuščajo pri nas intenzivno izkoriščanje travniške ruše. V alpskih in predalpskih predelih Srednje Evrope, kjer uvajajo in propagirajo menjalni način izkoriščanja travnika, torej paše in košnje, pravijo, da je potrebno za ta sistem najmanj 300 mm padavin v mesecih od maja do septembra. Pri nas tem pogojem lahko zadostimo. Drugo vprašanje je seveda kvaliteta in konfiguracija tal. Prav lahke propustne zemlje niso primerne niti za travnike niti za pregonške pašnike. Ravnotako tudi zelo strmi travniki niso primerne za pašo. Glavno vprašanje pri menjalnih travnikih (čredinkah) pa je seveda gnojenje. V našem sistemu kmetijskega gospodarstva, ki je še vedno v pretežnem delu usmerjeno na samopreskrbo, ostaja le malo hlevskega gnoja za travnike. Edino gnojilno ostaja v to svrhu. — Predeli Švice, Avstrije in Nemčije, kjer se je uvedel pašniško-košni sistem, uporabljajo za gnojenje teh površin gnojilne. V jeseni, dokler je trava še zelena, razredčijo gnoj, gnojilnico in nekoliko strelje z vodo v razmerju 1:5, poleti za časa vegetacije pa v razmerju 1:10. Gnojenje v jeseni dokler je trava še zelena, je zelo koristno. Travnna ruša si takrat lahko nabere rezervne hrane za sledečo sezono. Za gnojenje z gnojilno je treba veliko investicij. Predvsem mora biti že hlev tako grajen, da je nekako podkleten ali pa se morajo graditi globlji kanali in velike jame, kjer se gnoj in gnojilnica razredčita in mešata z vodo. Dalje je zaželeno, da ima gospodarstvo posebne črpalke in cevi napeljavne po travnikih. To je drago. Da se delati tudi z razvažanjem gnojnice s sodom. To dopolnilno gnojilo uporabljajo ti predeli tomaževo žindro. Ne bom opisoval detajle uporabe gnojilne v pašniškem sistemu travništva. Brez dvoma je pa ta sistem najintenzivnejši v izkoriščanju travniške ruše in se zato tudi mi moramo zanj interesirati. Lani sem bil koncem junija na Algajskem in sem dne 29. 6. obiskal kmetja, ki dela s čredinkami. Trava na njegovem travniku (pašniku) je bila ta dan cca 25 cm visoka, povedal pa mi je, da je ta travnik zgodaj že popasel in tudi že enkrat kosil. Torej 29. 6. bi lahko že v tretje izkoristil travnik. Seveda je prvo košnjo mlade trave spravil v silos. Tam kjer ne delajo trdih sirov, povsod travo

spravljajo v uvelem stanju v silos. To je najboljše in najcenejše. Takšen menjalni travnik daje po 1 ha izraženo v škrobni entoh od 4 do 5000 kg š. e., dočim naš povprečen travnik, ki se samo kosi, 1600 do 2000 kg š. e. To so torej v praksi dokazana dejstva, ki nam dajo misliti. Ne smemo si pa predstavljati, da ima n. pr. Algajška, ki sem jo omenil, povsod idealno čredinsko gospodarjenje. Povsod imamo naprednejše in zaostale predele. Tudi v Avstriji je malo predelov, ki so začeli delati z gnojilno in čredinkam.

Električna ograja, ki se je v zadnjih letih povsod po svetu zelo razširila omogoča ceneno ograjo. Večinoma se povsod uvaja suha baterija za električno ograjo in pa naprava s priključkom na omrežje. Naša industrija nam bo morala dati boljše aparate kot dosedaj, posebno takšne s priključkom na omrežje. Razen električne ograje oziroma aparata za transformacijo toka je treba pri električni ograji dobrih izolatorjev za količke. Teh nam manjka ozi. ti, ki so sedaj naproday ne odgovarjajo. Dalje je treba zapiralec za vrata z vzmetmi.

Pri nas je velika razkosanost parcel zapreka, da se sistem paše na travnikih ne more širiti. Marsikje bi bila zložitev parcel lahko izvedljiva pa se konzervativni elementi temu protivijo. Malo pa je zaokroženih kmetij, kjer bi se ta sistem dal brez komasacije izvajati. Se enkrat naj poudarim, da je hlevski gnoj, ki se razredči z gnojilno in vodo tisto čudovito sredstvo, ki omogoča čredinsko pašo. V zadnjem času so začeli napredni kmetje gnojiti tudi njihve s tekočim gnojem. S tem načinom lahko gnoj enakomerno razdelimo in z malimi količinami gnojila več pogojimo. Tudi delovanje takšnega gnojila je boljše kot suhega. Za to stvar je treba večjih gnojilnih jam in posebnih gnojilnih sodov. Tudi to moram naglasiti, da se s pomladansko pašo na travniku ruša zgosti, rizke trave se razširijo in plevel se postisne nazaj.

S tem v zvezi naj omenim še to, da so začeli nekateri kmetijski strokovnjaki propagirati škropljenje travnikov s hormonskimi preparati v borbi za zatiranje plevela na travnikih. To so začeli delati z njivskimi škropilnicami. V principu je ta stvar zgrešena. Hormonski preparati so namenjeni samo zatiranju plevela v žitih. Se tam jih ne rabimo, če imamo dober kolobar. Na travniku ali pašniku pa pride hormonski preparat v poštev samo za kakšne trdožive plevelce in takrat se škropi z nahrbtno škropilnico. V negojeni ali slabo gojeni travni ruši je veliko več zelišč kakor v dobro gnojeni ruši. Med njimi je veliko takšnih, ki imajo dobro hranilno vrednost in tudi zdravilno delovanje. Pravijo, da je na negojenem travniku ali košenici vsaka četrta rastlina zdravilna. Zelišča obilujejo na beljakovi-

nah in rudninskih snoveh. Težavo imamo pa z njimi pri sušenju sena na tleh, ker se njih listje rado drobi. Pri sušenju v kozolcih ali pri kisanju trave ostane več takšnega listja (regrat, tropotec, kumina itd.). S poboljšanim gnojenjem zginovajo iz ruše zelišča, ki sicer kažejo izčrpanost ruše kakor: škropotec, timijan, smetlika. Čim bolj je gnojena ruša, tem manj rastlinskih vrst je v njej. Zaveljen in idealen sestav travniške ruše naj bi bil takole: 65% trav — nizkih in visokih, 25% detelj oz. metuljčnic, 10% ostala koristna zelišča.

Zelišča v travniški ruši so ti isti pokazatelji, s pomočjo katerih lahko vidimo, kakšen je travnik ali pašnik. Ali je pravilno gnojen, kakšnih hranilnih snovi mu manjka, ali ga pravilno izkoriščamo itd. Glavna zadružna zveza bo letos pred začetkom košnje organizirala več travniških tečajev, v katerih se bodo kmetje strokovnjaki in zadržniki podrobneje spoznali s sestavo travniške ruše in s stvarmi, ki so bile v tem članku nakazane. Dejstvo je namreč, da nam pri današnjem načinu košnje in spravlja sena gre veliko hranilnih snovi iz sena v izgubo. Čim bolj so travniki gnojeni, tem budnejši so in tem težje se trava osuši. Slab travnik pozno košen daje olesnelo travo, ki se rada osuši, nima pa vrednosti in hranilne kvalitete. Sušenje na tleh pride torej v poštev na slabih travnikih in ob stalnem vremenu. Če pa imamo zagnojene travnike z velikim procentom travniške rudeče detelje, bele detelje in z zelišči in nizkimi travami moramo bogato listno maso očuvati pred drobljenjem, močenjem in izpiranjem. Takšna trava se najbolje konzervira v uvelem stanju v silosu, ali v kozolecu. Pri stalnem lepem vremenu sušimo seveda tudi na tleh. Če pa je deževje, moramo čakati, ker se na tleh ne da osušiti trave. Takrat si pomagamo z žičnimi kozolci. Načelo naj bi bilo, da približno eno tretjino košnje shranimo, eno tretjino posušimo v kozolecu in eno tretjino posušimo na tleh.

Ing. Mastnak

SKROPIVO, KI NE SKODUJE ČEBELAM

Marsikateri kmetovalci, posebno čebelarji, so se ball spomladanskega škropljenja sadnega drevja, ker so sredstva, s katerimi škropimo, strupena tudi za čebele.

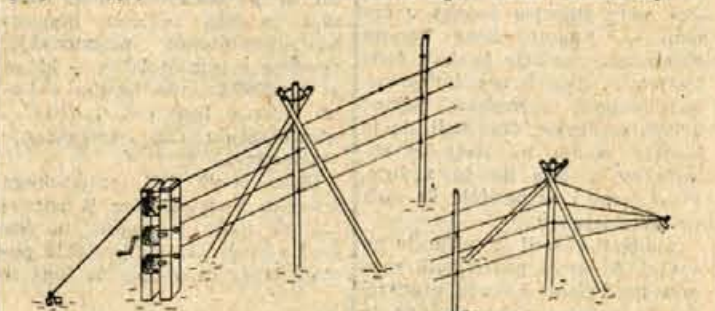
Sadno drevje zato nismo škropili v času cvetenja, čeprav bi bilo potrebno. Izvajali smo le spomladansko škropljenje tik pred cvetenjem, ki pa dostikrat ne zadostuje za uspešno zatiranje nekaterih sadnih škodljivcev.

Letos smo uvozili škropivo, ki ima lastnost, da sicer uniči škodljive žuželke, ne škoduje pa čebelam. Z njim lahko škropimo brez skrbi v času cvetenja, kar bo razveselilo čebelarje in tudi sadjarje. Imenuje se »Hofidale«.

— en

Če nimamo kozolca

Gradnja lesenih ali betonskih kozolcev je draga, včasih tudi zamudna in smo zaradi tega večkrat prisiljeni, da si pomagamo na drug način. Žita sušimo na polju v križih ali sličnih kupih, deteljo, lucerno in travo

pa prav dobro na žičnih kozolcih.

Svoječasno so uporabljali za sušenje zelene krme ostrvi. Izkazalo pa se je, da je v gospodarstvu težko najti prostor, kjer bi se ostrvi čez zimo shranjevale. Prevažanje in zabijanje teh ostrvi vzame veliko ča-

sa. Na podlagi praktičnih izkušenj se je žični kozolec obnesel najbolje.

Najvažnejše je pač pri stvari to, da lahko še mokro zeleno krmo obesimo na žico, kjer se brez izgub osuši. Za sušenje na

tleh pa je treba res lepega vremena. Tega pa že par let pogrešamo. Za sušenje 1 hektarja detelje ali dobrega travnika rabimo sledeč material: 160 kolov dolžine 2,3 m debeline 7—9 cm, 100 komadov podpornih kolov dolžine 2,4 m debeline 3—5 cm, 4 vretena za navijanje žice, 8 močnih klinov za v zemljo in 2000 m pocinkane žice premera 2,5 mm.

Najdražja pri vsem je pač žica, ki stane za 1 ha 11.200 dinarjev. Praktično je delo s temi kozolci zato, ker se postavijo na travniku ali na deteljšču in se obložijo z vilami z zeleno krmo. V kozolec pa je treba z vozom dovažati zeleno krmo in ne prav lahko odvevati late.

V kozolec se lahko vlaga prav mokra ali rosna krma in se pri tem ne pokvari. Postavljajo se v smeri vetri. Pri teh kozolcih kosimo lahko v dežju in takoj oblagamo žico.

Dopisujte v
„Glas Gorenjske“

Vrednostni razredi gozdov v trziški občini

Te dni je pri Občinskem ljudskem odboru v Trziču razpravljala komisija za gozdarstvo o spremembi vrednostnih razredov gozdov. Po stari določitvi so bili vrednostni razredi večinoma določeni po katastrskih občinah, kar pa ni ustrezalo stvarnemu stanju. Zastopniki občinski komisije so se trudili, kako na najbolj pravičen način rešiti vprašanje pravilne določitve vrednostnih razredov. Dosegli je največkrat o vrednostnem razredu odločal kar logar po lastni presoji. Na sestanku v Trziču pa so sprejeli sledeče merilo za določitev vrednostnih razredov in sicer: stroški spravilne lesa do kamionske

ceste ter po kamionski cesti do žage oziroma najbližje železniške nakladalne postaje, po sledeči lestvici:

do 400 din je 1. vrednostni razred, do 700 din 2., do 1000 din 3., do 1500 din 4. in do 2200 din 5. vrednostni razred.

Na sestanku so zastopali Okrajno upravo za gozdarstvo ing. Ravnik, ing. Juvan in tov. Troha, medtem ko je obč. Trzič zastopal predsed. Lovro Cerar in pa občinska komisija za gozdarstvo s predsednikom Stefanom Zaplotnikom. Nova določitev bo tukajšnjim gorskim kmetom prav gotovo pomagala do večjih dohodkov. J. V.

Mali oglasi

Samo za 55.000 ali 8 m² okroglega lesa prodam nov isto-smeren motor 7 KM. Naslov v upravi lista.

Kupim gozd. Ponudbe z opisom kakšen je in približno cenno poslati na upravo lista pod »gozdi«.

Les za celotno ostrešje v raznih dimenzijah ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

Prodajam 1000 kg sladkega semna. Naslov v upravi lista.

Prodajam začasno nezavidljivo

parcelo na Klanec — kvadratni meter 120 dinarjev. Naslov v upravi lista.

Kozo dobro mlekarico poceni prodam. Zg. Bitnje 28.

Učenci in učenke Osnovne šole Kranj bodo počastili rojstni dan predsednika republike maršala Josipa Broza — Tita na televadnem nastopu v petek, 25. maja ob 16. uri na igrišču pred šolo. Sodeluje godba DPD »Svoboda« Kranj. Vabljeni!

Zamenjam enosobno stanovanje na Kalvariji za dvosobno ali večje v mestu. Naslov v upravi lista.

Iščem upokojenko ali vdovo, ki bi šla k 85-letni mami blizu Radovljice v pomoč in tovarilstvo. Nudim hrano in stanovanje. Ponudbe na upravo lista pod »mama«.

Kadilci Gorenjske! Zahtevajte povsod priznano najboljšo cigareto in to Sarajevske tobačne tovarne. Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

Zadružna mlekarica Kranj — Cirče bo prodala generalno popravljene 3 - tonski kamion »Ford« W 8. Oglede kamiona v lekarni.

Prodajam šivalni stroj »Singer« — dobro ohranjen. Naslov v upravi lista.

Prodajam kravo s tretjim teletom ali brez zaradi pomanjkanja krme. — Zg. Duplje 42.

Sprejem vajenca za dimnikarsko obrt. Hrana in stanovanje zagotovljena. Arh Stanislav, dimnikarstvo, Kamnik.

Enosobno stanovanje v Kranju, prostorno s pritlikinami za menijem za manjše. Ponudbe v oglasni oddelki pod »Zamenjava«.

Prodajam lepe furnirane spalnice in valovito emitacijo ter orehovo kombinirane kuhinje — tudi na potrošniški kredit. — Mizarstvo, Bratun, Cirče.

Sobo prazno ali opremljeno iščemo za takoj ali pozneje. — »Stari Mayr«, Kranj.

EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA V KRANJU. Pogoji za vpis v I. letnik ESS je uspešno dovršen IV. razred nižje gimnazije in sprejemni izpit iz slovenščine, tujega jezika in matematike. Sprejemni izpit bodo kandidati opravljali na Ekonomski srednji šoli v Kranju (poslopje I. gimnazije) od 11. junija dalje. Pričetek izpitov ob 8. uri zjutraj. Prošnji za opravljanje sprejemnega izpita, kolkovani z din 30.— državne takse in din 20.— okrajne takse, mora kandidat priložiti zadnje šolsko spričevalo in rojstni list. Prošnje sprejema ravnateljstvo do vključno 7. junija 1956.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri Občinskem ljudskem odboru Tržič razpisuje na podlagi člena 10. Zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/55), mesto

DIREKTORJA TOVARNE USNJA »RUNO« TRŽIČ

Pogoji: Višja strokovna izobrazba in 5 let prakse na vodilnih položajih v gospodarstvu ali srednja strokovna izobrazba in 10-letna praksa na vodilnih položajih v gospodarstvu. Prednost imajo kandidati usnjarske stroke.

Pravilno kolkovane prošnje z navedbo šolske izobrazbe, opisom dosedanjih službenih mest in življenjepisom pošljite do 30. maja 1956 na občinski ljudski odbor Tržič.

Razpis

Komisija za razpis mesta poslovodje trgovine »Specerija« Kranj razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. l. FLRJ št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. list št. 51-424/53)

MESTO POSLOVODJE TRGOVINE »SPECERIJA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati naslednji pogoji: — Trgovski pomočnik z večletno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, neoporečnosti in o dosedanji zaposlitvi pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 10. junija 1956.

RAZPIS

Komisija za razpis mesta direktorja trgovskega podjetja »ELITA« Kranj razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. l. FLRJ št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. l. FLRJ št. 51-424/53)

MESTO DIREKTORJA TRGOVSKEGA PODJETJA »ELITA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Ekonomska fakulteta ali popolna srednja strokovna šola s petletno prakso v trgovski stroki;
 2. Komercialist s strokovnim izpitom in 8 letno prakso v trgovski stroki;
 3. Trgovski pomočnik z večletno prakso pri vodenju trgovske organizacije.
- Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, neoporečnosti in o dosedanji zaposlitvi pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 10. junija 1956.

Razpis

Komisija za razpis mesta direktorja trgovskega podjetja »Železnina« Kranj razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. l. FLRJ št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. l. FLRJ št. 51-424/53)

MESTO DIREKTORJA TRGOVSKEGA PODJETJA »ŽELEZNINA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Ekonomska srednja šola s večletno komercialno prakso v železninarski stroki;
 2. Trgovski pomočnik z večletno prakso v železninarski stroki, od tega 5 letno prakso na vodilnem položaju.
- Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, neoporečnosti in o dosedanji zaposlitvi pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 10. junija 1956.

Razpis

Komisija za razpis mesta direktorja podjetja »Zvezda« Kranj razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. l. FLRJ št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. list FLRJ št. 51-424/53)

MESTO DIREKTORJA PODJETJA »ZVEZDA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Inženir kemije z večletno prakso v tekstilni stroki;
 2. Tekstilni tehnik-preter z večletno prakso;
 3. Visokokvalificirani tekstilni delavec z večletno prakso na vodilnih položajih v gospodarstvu.
- Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, neoporečnosti in o dosedanji zaposlitvi pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 10. junija 1956.

SPREJEM NOVIH DIJAKOV V SREDNJO TEHNIŠKO TEKSTILNO SOLO (Prej Tekstilni tehnikum) V KRANJU

V šol. letu 1956/57 bo sprejetih 48 novih dijakov v odsek za strojno predelstvo in v odsek za strojno tkalstvo.

POGOJI: dovršena nižja gimnazija ali osemletka, industrijska ozir. vajenska tekstilna šola; sprejemni izpit iz slovenščine, matematike, kemije bo v torek, 26. junija in v sredo 27. junija. Kandidati z nižjim tečajnim izpitom na gimnaziji ali z zaključnim izpitom na Vajenski šoli ter oni, ki imajo pet ali več gimnazij, opravljajo sprejemni izpit samo iz kemije.

Na pismeno prijavo s priloženo znamko pošljemo natančnejša pojasnila o šoli in internatu.

Ravnateljstvo.

KINO - te dni bomo gledali

KINO »STORŽIČ« KRANJ
25. maja premiera ameriškega barvnega filma »POSLEDNJI APAC«, ob 18. in 20. uri. Ob 22. uri bo premiera ameriškega filma »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA«.

26. maja, ameriški barv. film »POSLEDNJI APAC«, ob 18. in 20. uri, film. novice št. 20. Ob 22. uri premiera ameriškega filma »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA«.

27. maja, ob 8.30 in 14 uri matineja amer. filma »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA«. Ob 10.30 matineja — premiera ameriškega barv. filma »KARNEVAL V TEKSASU«. Ameriški barvni film »POSLEDNJI APAC« ob 16., 18. in 20. uri — zadnjikrat.

LETNI KINO »PARTIZAN«
25. maja, premiera ameriškega filma »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« ob 20.15 uri.

26. maja, ob 20.15 uri dvojni program, ameriški film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« in ameriški barvni film »KARNEVAL V TEKSASU«.

27. maja, ameriški film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« ob 20.15 ur. — zadnjikrat.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE
26. maja, premiera ameriškega filma »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« ob 17. in 19. uri. Premiera ameriškega barvnega filma »KARNEVAL V TEKSASU« ob 20.45 uri.

27. maja, ob 10. uri matineja amer. barv. filma »POSLEDNJI APAC«. Ameriški film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« ob 15., 17. in 19. uri — zadnjikrat.

KINO »RADIO« JESENICE
25. maja, ameriški barv. film »RAPSDIJA« ob 18. in 20. uri — zadnjikrat.

26. maja, premiera jugoslovanskega filma »PESEM S KUMBARE« ob 18. in 20. uri.

27. maja, ob 10. uri matineja angleškega šport. filma »RING«. Jug. film »PESEM S KUMBARE« ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »PLAVŽ« JESENICE
25. maja, francoski barv. film »RDECE IN CRNO« II. del ob 18. in 20. uri — zadnjikrat.

26. maja, premiera ameriškega kavbojskega filma »REVOLVERAS« ob 18. in 20. uri.

27. maja, ob 10.30 uri matineja angleškega športnega filma »RING«. Ameriški kavbojski film »REVOLVERAS« ob 16., 18. in 20. uri.

LETNI KINO JESENICE
26. in 27. maja, amer. kavbojski film »REVOLVERAS« ob 20.30 uri.

KINO KOROŠKA BELA
26. maja, zaprt.

27. maja, jugoslovanski film »PESEM S KUMBARE« ob 17. in 19. uri.

KINO ŽIROVNICA
26. maja francoski barv. film »RDECE IN CRNO« II. del, ob 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA
26. maja, ameriški kriminalni film »MACAO« ob 20. uri.

KINO »SORA« ŠK. LOKA
Od 25. do 27. maja, bolgarska drama »NESPOKOJNI«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE
26. in 27. maja, francoski film »LJUBIMCI IZ TOLEDA«, v soboto ob 20.30 uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

SPORED ZAOSTALIH PRVENSTVENIH NOGOMETNIH TEKEM GNP ZA NEDELJO, 27. MAJA 1956

Na Bledu ob 8.30 uri Bled : Triglav, pionirji, služb. Canjko, ob 9.30 uri Bled : Jesenice, služb. Canjko.

Na Jesenicah ob 15. uri Jesenice : Ločan, mladinci, služb. Bogataj.

V Lescah ob 9. uri Mladost : Prešeren, mladinci, služb. Lečat, ob 13.45 uri Mladost : Prešeren, pionirji, služb. Vovk.

ZA CUP FLRJ

V Kranju igrišče Mladosti ob 9.30 uri Mladost B : Planika, služb. Smole.

V Tržiču ob 15.30 uri Tržič : Bohinj, služb. Šter.

V Lescah ob 15. uri Prešeren : Ločan, služb. Vovk.

V Škofji Loki ob 17. uri garnizon JLA Šk. Loka : Triglav B, služb. Kalan.

GLADALIŠČE PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

25. maja ob 20. uri — gostovanje »Svobode« iz Stražišča, Garcia Lorca »MARIANA PINEDA«. Režija Malc kot gost.

27. maja ob 16. in 20. uri — gostovanje v Zireh — Ivan Cankar »POHUJSANJE V DOLINI SENTFLRJANSKI«.

KONCERTI

Pri koncertu 26. t. m. ob 20. uri in 27. t. m. ob pol 16. uri v Kropl sodelujejo gojenci glasbene šole iz Kranja, in sicer violini iz šole prof. Fajona in Staniča ter mali pianist Milan Mihelič iz šole prof. Aljančičeve. Vstopnice po din 60 in 50 v predprodaji v »Orlovina« v Kropl in 1 uro pred koncertom pri blagajni. Začetek točno ob navedenem času. Avto bo vozil v soboto iz Podnarta ob 18.45. in nazaj ob 22. uri in v nedeljo iz Podnarta ob 15.35. uri in nazaj ob 18. uri. To prireja kulturno prosvetno društvo »Stane Zagar« iz Kroke.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

25. maja ob 20. uri — gostovanje »Svobode« iz Stražišča, Garcia Lorca »MARIANA PINEDA«. Režija Malc kot gost.

27. maja ob 16. in 20. uri — gostovanje v Zireh — Ivan Cankar »POHUJSANJE V DOLINI SENTFLRJANSKI«.

KONCERTI

Pri koncertu 26. t. m. ob 20. uri in 27. t. m. ob pol 16. uri v Kropl sodelujejo gojenci glasbene šole iz Kranja, in sicer violini iz šole prof. Fajona in Staniča ter mali pianist Milan Mihelič iz šole prof. Aljančičeve. Vstopnice po din 60 in 50 v predprodaji v »Orlovina« v Kropl in 1 uro pred koncertom pri blagajni. Začetek točno ob navedenem času. Avto bo vozil v soboto iz Podnarta ob 18.45. in nazaj ob 22. uri in v nedeljo iz Podnarta ob 15.35. uri in nazaj ob 18. uri. To prireja kulturno prosvetno društvo »Stane Zagar« iz Kroke.

Oglejte si razstavo „Stanovanje za naše razmere“

OD 26. V. — 3. VI. V LJUBLJANI

Urbanizem, arhitektura, tehnika, ekonomika in kultura stanovanja! — Stanovanjska oprema, električni stroji za gospodinjstvo — gradbeni materiali

25% POPUST NA ŽELEZNICI!

Komercialni del: Gospodarsko razstavišče Ljubljana, Titova 50

Razstavnih prostorih: Poučno-propagandni del: Palača »Gradisa« Titova 19

Ref ima na sporedu Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, Radijski dnevnik ob 19.00 in 22.00 uri. Oddajo »Zeleli ste — poslušajte« ob nedeljah ob 15.15 in ob delavnikih ob 17.15 uri. Kmetijski nasveti in kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 25. MAJA

11.05 Ludwig van Beethoven: Prometejeva bitja, baletna glasba.

11.45 Cicibanom — dober dan! (Pesmi in zgodbe o Titu).

12.00 Koroške in prekmurske narodne pesmi.

13.35 Pester operni spored.

14.30 Zanimivosti doma in po svetu.

15.40 Utrinki iz literature — France Bevk: Zgodbe o Titu.

18.00 Spoznavajmo človeka — prof. Franc Pediček: Tipi značaja.

18.15 15 minut z Vaškimi kvintetom.

18.45 Igra trio Dorko Skoberne.

20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.

20.30 »Portret iz Broadwaya«: Thomas »Fats« Walter.

21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 26. MAJA

11.05 Za dom in žene.

11.15 Lahek spored igrs Mari-borski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka.

11.45 Pojte z nami, otroci!

14.30 Pionirski kotiček.

14.45 Mladinski zbori pojo.

15.40 Utrinki iz literature — Slavček v gaju je zapel (ob 30. letnici smrti Srečka Kosoveca).

18.00 Okno v svet: Neodvisni Laos.

18.15 Moški zbor primorskih študentov p. v. Antona Nauta poje narodne in umetne pesmi.

18.30 Jezikovni pogovori.

18.45 Igra Ljubljanski plesni sekstet.

20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 27. MAJA

8.00 O športu in športnikih: Pred diplomom na Visoki šoli za telesno vzgojo v Ljubljani.

8.15 Z mikrofonom pri naših zborih.

9.00 Otroška predstava — Niko Kuret: Bajka o Jazonu.

10.00 Družinski pogovori.

11.00 Oddaja za Beneške Slovence.

12.00 Pogovor s poslušalci.

13.30 Za našo vas.

16.30 Auba — holcarji! (report.).

18.00 Radijska igra — Henrik Ibsen: Stebri družbe.

21.00 Kulturni razgledi.

PONEDELJEK, 28. MAJA

6.20 Naš jedilnik.

11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) G. Gich: Dinar, le potoci se — (b) Francka Demšar: Jutro na kmetiji.

SREDA, 30. MAJA

11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — prof. J. Rupnik: Kam po dovršeni šoli.

15.40 Se pomnite tovariši... — 15.15 Hej tovariši! (spored partizanskih pesmi). Marjan Podobnik: Rajmševa mama.

16.00 60 minut z našimi in inozemskimi solisti.

18.00 Iz naših kolektivov.

18.15 Tri arje — trije tenorji.

20.00 Mladinska oddaja.

20.15 Simfonični koncert orkestra Slovenske Filharmonije, dirigent Samo Hubad; Na sporedu dela slušateljstva kompozicijskega oddelka Akademije za glasbo.

TOREK, 29. MAJA

11.45 Cicibanom — dober dan! (Jože Vovk: Kako so Zuplankarji strah strahovali).

12.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi.

13.35 Orkestralne skladbe velikih mojstrov.

14.30 Modni kotiček.

15.40 Utrinki iz literature — Mahmud Taimur: Komedija smrti.

18.00 Zunanje-politični feljton: Vzhodna Nemčija po drugem kongresu KP Sovjetske zveze.

18.30 Športni tednik.

20.00 Tedenski notranje-politični pregled.

20.30 Radijska igra — Suhovo — Kobilin: Svatba Krečinskega.

22.15 Dela baročnih mojstrov — Archangelo Corelli: Concerto grosso op. 6 št. 2 Antonio Vivaldi: Koncert v E-duru za violino in godala (Il Riposo) — J. S. Bach: Drugi brandenbuški koncert.

ČETRTEK, 31. MAJA

11.05 Za dom in žene.

11.45 Slovenski skladatelji — mladini (Glasbena oddaja za pionirje).

14.30 Nove knjige.

14.40 Moški zbor Fr. Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja poje umetne in narodne pesmi.

15.40 Utrinki iz literature — Vlado Habjan: Ne, Korošec sem!

16.00 Glasbene uganke.

18.00 Domače aktualnosti.

18.30 Družinski pogovori.

20.00 Kulturni obzorik.

20.15 »Četrtek večer« domačih pesmi in napevov.

21.00 Dr. Marja Borštnik: Aškerc in Slovani (ob 100-letnici rojstva Antona Aškercar).

Praktični nasveti

Pecilnega praška v pecivu ne bomo okusili, če snegu iz beljakov primešamo malce jelenove soli.

Rozine za pecivo povajamo v sladkorju in moki, pa bodo ostale lepo okrogle.

Ko lupimo jabolka za kompot, jih takoj polagamo v kis in ne bodo postala rjavkasta.

Da bomo povsem lahko in lepo rezale svež kruh, namočimo pred rezanjem kruha nož v vrelo vodo in ga hitro obrišemo.

Da se nam kruh ali potica ne bo premočno zapekla v pečici, jo pokrijemo s papirjem, ki smo ga namazali z oljem ali maslom.

Kuhana jajca, s katerih ni izgubila umazanija niti med kuhanjem, očistimo tako, da odrgnemo madeže s kisom ali soljo. Pred kuhanjem jih ni priporočljivo čistiti, ker se rada streje.

Kako ločimo surovo jajce od kuhanega? Če zavrtimo na mizi jajce okoli osi, se kuhano jajce vrta mnogo hitreje kot surovo.

Jajčna peciva bodo mnogo rahlejša, če pripravljeno tekočino vrelo vlijemo preko moke in jajc in hitro dobro premešamo.

Izboljšanje jajčnih omak in krem. Če jih pripravljamo nad ognjem, se kaj rade sesirijo. Če se nam je to primerilo, jim takoj primešamo nožev konico jedilne sode in hitro ter dobro mešamo. Soda se v jedi ne bo okusila.

Kozarce za vkuhanje pomivamo v vroči vodi, v kateri smo raztopile salicil, jih splaknemo in ne brišemo, temveč jih povežemo na čisto krpo.

HARMONIJA V ZAKONU

ugodno vpliva na otrokov duševni razvoj

Urejeno zakonsko življenje nedvomno ugodno vpliva na otrokov duševni razvoj.

Zadržanje staršev do otroka mora sloneti na zaupanju in ljubezni, kar pa lahko dosežemo samo v tisti družini, kjer je ljubezen, harmonija in medsebojno spoštovanje. V družinah, kjer so na dnevnem redu prepri, je to seveda popolnoma drugače. Tudi ti starši skrbijo za otrokov telesni razvoj, dajejo mu hrano in primerno obleko, vendar s svojim nepremišljenim vedenjem zelo kvar-

no vplivajo na otrokov duševni razvoj. Precej staršev je mnenja, da dva do tri leta star otrok ne razume ničesar. Opozoriti pa moramo take starše, da otrok stalno živi v takim vzdušju, ki ga zastruplja.

Vzroki za razne oblike strahu so doma v prav neurejenem življenju med starši. Zato je nujno, da so otrokovi prvi čustveni doživljaji ugodni, kar močno vpliva na otroka v poznejšem življenju.

Nekateri menijo, da pri otroku pozneje to popravi razum,

da bo otrok nekoč sam spoznal, da le niso vsi ljudje enaki, da niso vsi taki kot njegovi starši, da žive na svetu ljudje, ki so bolj prijazni in ljubeznivi kot doma. Nekaj resnice je sicer v tem, toda posledice nalomljene duševne strukture pa ostanejo v otroku in jih ni mogoče izbrisati. Otroci se vznemirjen, živi v strahu, nezaupanju in dvomih. Otroci trpi. Bolj ga, če vidi, da se oče in mati ne razumeta. Da ima življenje otroka v takim okolju zanj kvarne posledice, vidimo lahko vsak dan.

Iz izkušenj vemo, da se otrok prilagodi svoji okolici. Če dojenčku se svetijo oči, če ga kdo ljubkuje. Sleherni otrok se torej prilagodi svojim staršem, ali iz potrebe po ljubezni ali pa iz strahu. Nasprotno od želje po prilagoditvi pa se poraja v otroku želja po osamosvojitvi. Otroci si često želijo postati veliki in močni, obenem pa ostati majhni in ljubljani. Otrokovu prilagoditev in željo po osamosvojitvi pa lahko pravilno usmerjamo seveda samo v duševno uravnotežen zak-

on, medtem ko je to v neurejenem zakonskem življenju nemogoče.

Otroku ne moremo dati ljubezni do staršev z besedami in vsakodnevnimi pridigami, češ da morajo otroci svoje starše ljubiti. Na spontan način pa uredi vse to harmonija v zakonu.

V neurejeni družini je to drugače. Tu oče zahteva, da ga otrok ljubi. Otroci pa dnevno vidi, da oče ravna z materjo grdo.

So pa spet družine, kjer sta mož in žena prišla do zaključka, da ne sodita skupaj, ostaneta pa kljub temu zaradi otroka. Verjemite, da taki otroci prej ko slej opazijo nesoglasje med starši. Na to pa reagirajo otroci zelo različno. Nekateri otroci protestirajo na ta način, da se pretepajo in razgrajajo, močijo posteljo itd. Mirni otroci pa se zapro sami vase, iščejo samoto in svojega gorja in trpljenja ne tožijo.

Vsi starši bi se morali zavdati važnosti pravilnega otrokovega razvoja in mu nuditi zdravo telesno in duševno rast.

vedno kmetije, kjer nimajo koščka zemlje, na katerem bi pridelovali vsaj najnavadnejšo in neobhodno potrebno zelenjavo. To se žal maščuje na otrocih, saj je veliko kmečkih kolobrevnih otrok podhranjenih, in tudi število rahitčnih dojenčkov ni majhno.

Zene zadružnice smo sklenile na svojem zborovanju, da bomo vso pozornost posvetile izboljšanju prehranjevanja. Ker s predavanji in tečaji ne bi dosegle popolnega uspeha, smo letos začele z urejevanjem vrtov, na katerih bomo pridelovale veliko vrst zelenjave.

Do sedaj smo uredile vrtove v Selcah, Češnjici, Olševku, Trebnju in Senčurju. Vrtovi niso veliki, saj hočemo le pokazati kaj pridelujemo in kako moramo obdelovati vrt.

Posejale, oziroma posadile smo že ohrovt, rdeče zelje, kariole, kolerabo, redkvice, grah, fižol, rdečo peso, solate, korenje, por, zeleno itd. Imele bomo tudi nekaj vrst paprike in paradiznika ter vso zelenjavo, ki se seje kasneje.

Sejale bomo v presledkih, da bomo imele zelenjavo vse leto. Tudi za tečaj za vkuhanje sadja in zelenjave bomo imele pripravljeno zelenjavo na naših vrtovih.

Jeseni bomo pričele s tečaji za vkuhanje sadja in zelenjave, v decembru pa bomo nadaljevale s tečaji za sodobno konzerviranje in predelovanje svinjskega mesa.

1. Oblečka za 8-letno punčko, ki jo lahko napravimo iz ostankov dveh vrst blaga. Enobarvno krilce je podaljšano z blagom, iz katerega je tudi bluza. — 2. Petletno punčo bo prav ljubko v tej rdečebelno črtasti obleki z belim ovratnikom. — 3.—4. Še dve obleki za sedemletne deklice. Prva je iz karirastega bombažastega blaga, obrobljena z enobarvnim tkanilo, druga pa iz enobarvnega blaga in je prav tako okrašena z belim ovratnikom.

Da bama dabea očistile maška obleka

Predno pričnemo s čiščenjem moške obleke, jo moramo obešiti na zrak, obrniti žepa in hlačne robe in jih skrtati, nato pa stopeti iz nje ves prah.

Če je temna obleka dobila leek, ga odstranimo, če likamo obleko čez krpo, ki smo jo namočili v kis, pomešan z vodo. Likati je ne smemo do suhega. Hlače moramo večkrat očistiti tudi na narobni strani, drugače ostane prah za šivi. Potne ovratnike očistimo s špiritom tako, da drgnemo po ovratniku z v špirit namočeno krpico iz enakega blaga kot je obleka. Za

temeljito čiščenje vzamemo enake dele salmijaka, špirta in etra. Tekočino vlijemo na plitev krožnik, nato pa krpo enakega blaga kot je obleka namakamo v tekočino in s tem čistimo. Paziti moramo, da obleke ne premočimo. Posušimo jo na zraku in zlikamo z mokro krpo. Tako očiščena obleka se bo zdela kot nova.

Sedaj pa še par nasvetov, kako moško obleko čim dlje ohranimo. Če želimo, da moške hlače držijo dober rob, vsijemo pod rob, zlasti na tistem mestu, ki pride na kolena, svileni kr-

po. Hlače se ne bodo ob spodnjem robu cefirale, če bomo prišli okrog spodnjega roba trak iz temnega usnja, ki ga lahko napravimo iz starih rokavic ali torbic. Hlače s takšnim robom ne drgnejo ob čevlje in se ne razcefrajo.

Tudi moški klubki se v poletnem času hitro pokvarijo, ker znoj kmalu prepoji polst. Zato vložimo med usnje in polst pramen pivnika ali čnosopnega papirja, usnje pa večkrat obrišemo s špiritom.

ZA KRAJŠE VEČERNE URICE

KRIZANKA

Vodoravno: 1. opozorila, 8. prebarva z belim, 14. bel kristalast prah, ki preprečuje gnitje in vrenje ter je antiseptično sredstvo, 15. čvrsta snov, ki nastane s segrevanjem zmesi kavčuka in žvepla, 16. pir, 17. besen, stekel, divji, surov, 19. primorska narečnica, 20. lošč, 22. polil z vrelo vodo, 23. tečaj, 24. treska, 26. pokrit, 27. železni okovi (brez prve črke), 28. vrsta vina, 30. negacija; odrekanje pomena besede, ki sledi, 31. vzgajališče za predšolske otroke, 32. prebivalec velike države v Aziji, 34. enota za jakost električnega toka, 36. ime božanstva, 38. trata, 41. polito, 43. začetnici priimka in imena slovenskega slikarja in kiparja (1906 Zagorica pri Dobropoljah), 45. velika pločevinasta posoda, 46. dolji telesa, 47. zbor osmih pevcev (brez prve črke), 49. zavetišče (prva črka je zadnja), 50. osebni zaimek, 51. človek brez vida, 53. MIB, 54. japonska dolžinska mera, 55. ovzrem, nisem istih misli, 57. kazalni zaimek, 58. veljavna kratec za Ekonomski in socialni svet Združenih narodov, 60. nazdravim s kupico vina, 62. principi, 63. atova.

snitev, 8. stopnja črk, 9. okrogel, ovalen, 10. vrednostni papir, 11. števnik, 12. južni sadeži iste vrste, 13. nekdanji prebivalec Italije, 18. prizorišče v cirkausu, 21. lončarska umetnost.

Descartesova Rennea po latinsko, 35. krajšava za starost, 37. igračica, 39. razdeljevanje, 40. država v ZDA, 41. koren, če je skupninsko zapet, 42. senena kopicca, 44. s palico nabit, 47. je ti-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14							15					
16			17				18				19	
20		21		22							23	
24			25		26						27	
28				29		30				31		
32					33		34	35				
			36			37		38			39	40
41	42					43	44		45			
46					47			48		49		
50				51					52		53	
54			55							56		57
58	59										61	
62									63			

53 Tako je bilo v kloštru v Stični, ko pride poročilo, da je Turak prihruemel v deželo. Vsi so pozabili na bolnega Marka. V kloštru so popravljali poškodovano obzidje, znašali živež s pristave in vse pripravljali, da bi se branili Turkom do zime. V tem splošnem vrtenju ni nihče mislil, na zaprtega cigana. Nekega jutra tiča ni bilo v gnezdu. Kako je ušel, tega ni nihče vedel.

54 Jurij Senk je bil s svojo malo vojsko zalotil srednje krdele turške vojske. Misleč, da je to vsa turška vojska, se vržejo Slovenci hrabro nad Turke in jih potolčejo. Veselo poročilo, da so Slovenci Turke premagali, pride tudi v stiški klošter. Menihi brž naredo procesijo k cerkvi na Muljavi. Kmetje z okoliških vasi, gospoda z gradov, vsi so se zbrali, da se zahvalijo za zmago.

55 Ta čas pa, ko so v kloštru pripravljali procesijo, napade Ahmed-paša malo slovensko vojsko in jo pokolje, mnoge plemiče pa ujame. Veselo je vstajalo sonce in sijalo na polja in travnike. Par za parom je šel v procesijo iz kloštra. Najprej menihi, za njimi plemeniti gospodje, za temi pa so stopali kmečki ljudje, moški in ženske. Počasi se je vila procesija kot dolga kača.

56 Menihi in gospodje, med njimi Peter Kozjak, so bili že blizu cerkve na Muljavi. Kar se zasliši od vzhoda in severa znani grozoviti krik „Allah, Allah!“ Od vzhoda so dirjali turški konjeniki naravnost po travniku proti množici, od severa, od kloštra, pa so vrele druge čete Turkov. Strah obide ubogo ljudstvo. Zdajci se dviga vpitje do neba; vse beži, vsak si hoče rešiti življenje.